

Calendarul maya

EDITURA PARALELA 45

Redactare: Justina Bandol
Corectură: Mihaela Cosma
Tehnoredactare & DTP copertă: Mihail Vlad
Pregătire de tipar: Marius Badea

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

LEDERMAN, VIKTORIA

Calendarul maya / Viktoria Lederman ; trad. din lb. rusă de Antoaneta Olteanu ; adapt. de Justina Bandol. – Pitești : Paralela 45, 2023

ISBN 978-973-47-3976-9

I. Olteanu, Antoaneta (trad.)

II. Bandol, Justina (adapt.)

821.161.1

Original title: *Календарь Ма(й)я*

Text © Victoria Lederman, 2016

Cover by Olga Gromova © KompasGuide Publishing House, 2016

Published with the permission of the KompasGuide Publishing House, Russia

Copyright © Editura Paralela 45, 2023

Prezenta lucrare folosește denumiri ce constituie mărci înregistrate, iar conținutul este protejat de legislația privind dreptul de proprietate intelectuală.

www.edituraparelela45.ro

Viktorija Lederman

Calendarul maya

Traducere din limba rusă de Antoaneta Olteanu

Adaptare de Justina Bandol

Editura Paralela 45

CUPRINS

23 mai 2013, joi	9
<i>Gleb</i>	21
<i>Iurasik</i>	23
<i>Lena</i>	26
22 mai 2013, miercuri	30
<i>Iurasik</i>	36
<i>Gleb</i>	39
<i>Lena</i>	41
21 mai 2013, marți	47
<i>Lena</i>	57
20 mai 2013, luni	60
<i>Lena</i>	73
19 mai 2013, duminică	76
16 mai 2013, joi	97
<i>Gleb</i>	97
15 mai 2015, miercuri	112
<i>Lena</i>	115
14 mai 2013, marți	119
13 mai 2013, luni	121
12 mai, duminică	133
9 mai 2013, joi	141

8 mai 2013, miercuri.....	151
<i>Iurasik</i>	151
<i>Gleb</i>	152
7 mai 2013, marți.....	163
6 mai 2013, luni.....	167
<i>Iurasik</i>	192
<i>Gleb și Lena</i>	194
<i>Iurasik</i>	195
5 mai 2013, duminică	202
23 mai 2013, joi	224
24 mai 2013, vineri	233
27 mai 2013, luni.....	242

23 Mai 2013, Joi

Klara Borisovna, profa de istorie, și-ar fi dorit să se transforme în îmblânzitoare de tigri. Pe loc, chiar acum! Să țină în mâini o cravașă și o vergea de fier. Cu cravașa să șuiere asurzitor, înfricoșător, iar cu vergeaua de fier să-i adune, în sfârșit, pe toți grămadă și să-i numere. Nu, nu pe tigri. Ci pe elevii clasei ei, a șaptea A, înnebuniți de senzația de libertate și de presimțirea vacanței de vară care se apropia. Opt băieți și douăzeci de fete... Care, ca de obicei, împreună nu știau nici să se distreze, nici să învețe ceva. Degeaba se legase ea la cap cu excursia asta.

— Lipsesc cinci, concluzionă Klara Borisovna. Unde sunt Grișa și Oleg? I-am văzut acum zece minute.

— Grișa a căzut într-o baltă! răsună răspunsul.

Klara Borisovna întrebă neîncrezătoare unde găsisse Grișa balta, fiindcă de la începutul lui mai nu căzuse nici strop de ploaie. Din toate părțile izbucniră comentarii istețe despre noroi și porcul care-l găsește oriunde.

— Dar Oleg unde e? își pierdu răbdarea diriginta.

— Păi, îl stoarce pe Grișa! se auzi din mulțime.

Toată clasa râse în hohote. Era singurul lucru pe care se pricepeau să-l facă împreună. Klara Borisovna, neputincioasă, ridică ochii spre cer, spuse încetșor, ca o invocație, că e ultima

oară când îi mai duce undeva și se apucă să organizeze urcarea în microbuz. Nu era suficient că elevii n-o ascultau sub nicio formă; o mai păcălise și agenția de turism: în locul unui autobuz, îi trimisese un microbuz de șaisprezece locuri.

Fetele mai zvelte trebuiră să se înghesuie câte trei pe două scaune, cu țipete de indignare. În timp ce se așezau, apărură și Grișa Semak și Oleg Zagorkin, cu tricourile ude. Klara Borisovna strânse din dinți și tăcu, făcându-le semn spre scaunele din față.

— Deci ce facem, copii, plecăm? strigă șoferul în spatele mașinii.

Era un nene gras și bonom, de vreo patruzeci de ani.

— Nu, nu! protestă diriginta. Mai lipsesc trei... Uite că mai vine unul! Gleb! Aștepți invitație specială? Mai repede!

Un băiat mic de statură, ciufulit, cu obrazul zgâriat, urcă în autobuz și se uită posac după un loc unde să se așeze.

— Stai lângă Jenia Muhin! îi spuse Klara Borisovna.

— Ba bine că nu! răspunse obraznic Jenia, care se așezase pe două scaune. Nu vreau să stau cu el! Mai bine nu mai vin.

— Jenia! ridică vocea Klara Borisovna. „Vreau“ și „nu vreau“ folosești acasă la mama. Gleb, cu cine vorbesc?

Elizarov se târî fără niciun chef până la locul liber.

— Valea de aici! șuieră la el Jenia și întinse piciorul, blocându-i drumul. Nu ți-a ajuns de ieri? Mai vrei?

— Cui nu i-a ajuns? nu se lăsă nici Gleb. Cine-a dat cu scăfârlia în tomberonul de gunoi de l-a făcut praf? Păcat, tomberonul e un obiect folositor. Spre deosebire de căpățâna ta.

— N-am înțeles! se revoltă de-a dreptul Jenia. De unde atâta obrăznicie? Vin în orașul nostru toți derbedeii, și mai au și tupeu!

— Nu eu am vrut să mă înscriu în clasa voastră de țăcăniți! se enervă Gleb. Stai liniștit, în curând o să plec din orașul ăsta, gaură de șoareci!

În autobuz se stârni o larmă indignată: orașelul Drujnî nu e nicio gaură de șoareci! Jenia se mută demonstrativ pe scaunul din față, lângă Grișa Semak și Oleg Zagorkin, iar Gleb se trânti pe locul lui și se trase spre fereastră.

Între timp, în autobuz urcă un băiat gras, care venise însoțit de bunica: Iura Karasiov, singurul elev de nota 5¹ din clasă. Bunica avea pe cap un batic negru: bunicul lui Iura murise cu două săptămâni în urmă. De atunci, profesorii se plâneau că nu-l mai recunosc: nu-i mai păsa de școală, își pierduse interesul pentru orice. Și acum sui treptele abrupte cu o înfățișare apatică, gâfâind.

— Hopa, ce acrobat! se entuziasmă Jenia. Gimnastul aerian Iuras ibn Karas!

— Winnie Pooh a fost livrat, începură și Grișa și Oleg. Guardianul e liber. Iurasik, lasă paza să plece! Bunico, acasă!

Iurasik trecu în tăcere pe lângă ei spre singurul loc liber, alături de Gleb Elizarov. Acesta se răsuci nemulțumit, se uită pe sub sprâncene cum Iura își dă jos rucsacul viu colorat și se întoarse din nou spre fereastră.

— Mai stăm mult? Când plecăm? E cald, pe partea noastră e soare! începură fetele nemulțumite.

¹ Sistemul rusesc de învățământ are note de la 1 la 5. (N. red.)

- O așteptăm pe Lena Ziuzina! spuse Klara Borisovna.
Uitând de căldură, fetele pufniră disprețuitor.
- Ce s-o mai așteptăm?
- Lăsați-o să-și vadă de plozii ei!
- Uite-o că vine... lungana, spuse cu dispreț Kristina Doroșevici. Dă din catalige. Să vedem cu cine-o să stea.
- Nu cu mine, nu cu mine! strigară fetele care mai de care. Să stea cu Tania, ca în bancă!
- Ei, asta-i bună! strigă Tania Gromova mai tare decât toți. Miroase a cârpă de șters pe jos!
- Lena Ziuzina, înaltă și stângace, intră repede în autobuz și apucă să audă ultima propoziție. Se opri lângă scaunul Gromovei, trăgându-și sufletul după fugă, și o privi în ochi:
- Mai bine a cârpă decât a țigări.
- Ce țțțțigări? bâigui Tania, luată prin surprindere.
- Alea pe care le fumezi în spatele școlii împreună cu Irina, spuse apăsător și fără milă Lena.
- Ce țipi așa? șopti speriată Irina Tekaeva, holbând ochii. Ai înnebunit?
- Aruncă o privire rapidă spre Klara Borisovna, care era prinsă într-o discuție cu șoferul. La Școala numărul 13, elevii prinși că fumează erau pedepsiți foarte sever.
- Lena, așază-te undeva a treia! strigă diriginta.
- Lena privi în jur și întâlni numai chipuri ostile.
- Nu am unde, spuse ea tare. Pot să nu merg? Trebuie să mă duc să muncesc.
- Klara Borisovna deja trăsese aer în piept pentru o nouă tiradă mânioasă, când Iura Karasiov propuse pe neașteptate:
- Stai cu noi!

— Nu vezi că numai tu ocupi un loc și jumătate? se indignă imediat Gleb. Unde să mai vină și Lena?

Iurasik se strânse cum putu, îl împinse pe Gleb mai spre fereastră și Lena se așeză cu grijă pe marginea scaunului.

— E numai bine, spuse cu voce tare Jenia Muhin, arătând spre cei trei. Rebuturile sunt toate la un loc. Putem pleca.

Șoferul se întoarse spre ei cu zâmbet bonom:

— Măi copii, ce sunteți așa de plictisiți? Ia hai să cântăm împreună un cântec de drumetrie!

— Cum să nu? Mai bine o ștergem, veni răspunsul din mașină.

— Vedeți? oftă Klara Borisovna. În fiecare zi suntem ca la război.

— Păcat de ei! Șoferul se așeză mai comod și puse mâna pe volan. Sunt cam rătăciți. Cu susul în jos. Nu știu ce le trebuie. Autobuzul întoarse încet și ieși din curtea școlii.

— Sunt răi, nu rătăciți, spuse supărată Klara Borisovna. Niște egoiști cruzi și fără inimă. Și nu numai clasa mea, așa e toată generația. Oare acum douăzeci de ani era posibil așa ceva, ca elevii să se strecoare în cancelarie, să-și modifice notele din catalog? Iar luni am avut o alarmă de bombă...

— Ca să nu dea vreo lucrare? presupuse șoferul.

— Ca să filmeze cu telefonul panica. Și să pună clipul pe internet.

— Ei, sunt copii... Se poate găsi ceva frumos care să-i intereseze...

— Nu-i interesează nimic, vă asigur! Ni-mic! Acum vin la muzeu doar mânați de la spate și numai pentru că le-am spus că le scad nota la purtare tuturor celor pe care n-o să-i văd în

autobuz. Și nu mergem oriunde, ci la Anapa, la Gorgippia²! Peșteri, săpături arheologice – astea au fost mereu fascinante! Pur și simplu nu știu... Nu-i emoționează nimic, nici trecutul, nici viitorul.

Klara Borisovna tăcu neputincioasă. Tăcu și șoferul: se gândea la ceva.

Înainte de răspântie, frână brusc și trase pe dreapta.

— Știți ce? Vă propun să mergeți într-un loc. Nu e departe, spuse el. În mod sigur copiilor o să le placă.

— Păi... ne așteaptă la Gorgippia! spuse încurcată profesoara. Dumneavoastră despre ce loc vorbiți?

— N-ați aflat? Dincolo de satul Grădinari, lângă lizieră, a fost descoperit un fragment de zid vechi, spuse cu însuflețire șoferul. Se pare că e din secolul al doilea înaintea erei noastre. S-a primit aprobare oficială pentru șantier arheologic, dar nu se va organiza cum trebuie mai devreme de iulie. Până atunci un prieten de-al meu, arheolog, a adunat o grupă de voluntari. Și-au pus corturile, locuiesc acolo și fac săpături.

— Păi, și ne lasă să venim cu o clasă întregă? Mai ales una ca asta!

— Nu vă faceți probleme, o să vă lase. Vorbesc eu cu el. Prietenul meu e un om tare bun – și șoferul ridică degetul mare. Se descurcă el cu copiii dumneavoastră.

— Hm, nu știu, șovăi Klara Borisovna.

— Ah, am uitat să vă spun: pe șantierul arheologic au venit niște experți. Deocamdată e numai o presupunere, dar pe un

² Gorgippia este numele vechii colonii grecești de pe teritoriul actualului oraș rusesc Anapa, port la Marea Neagră din regiunea Krasnodar. Ruinele se păstrează ca sit arheologic și muzeu în aer liber. (N. red.)

zid s-au descoperit niște inscripții care seamănă foarte mult cu scrierea timpurie a mayașilor, spuse șoferul.

— Ei, asta-i bună! exclamă profesoara. Nu se poate așa ceva! Mayași? Aici? N-au locuit niciodată prin părțile noastre.

— E doar o presupunere, repetă șoferul, subliniind cuvântul. Prietenul meu mi-a spus că despre originea mayașilor nu se știe aproape nimic. Dacă deodată se dovedește că aici există urme de-ale lor? Eu nu mă pricep deloc, dar dumneavoastră sunteți istoric, probabil știți că trecutul oferă surprize mai mari decât viitorul. Deci, cum facem?

— Eu aș vizita cu plăcere, spuse ezitând Klara Borisovna. Dar ai mei... Apropo, de ce stăm?

— Pentru că încă nu mi-ați spus unde mergem. Dacă o pornim spre muzeu, o luăm la stânga, dacă mergem la săpături, trebuie s-o luăm la dreapta, îi explică șoferul.

— Haideți la dreapta! decise Klara Borisovna.

— Și asta e un șantier arheologic? fluieră dezamăgit Oleg Zagorkin. Urmele civilizației maya? O groapă pătrată obișnuită.

— Am săpat și noi o piscină la casa de la țară, spuse Jenia, și groapa era la fel. Numai că mai adâncă.

— Groapa aceasta se cheamă șantier arheologic, explică arheologul bărbos care fusese de acord să le arate vizitatorilor locul senzaționalei descoperiri. Colțurile ei trebuie neapărat să fie drepte, de aceea groapa e pătrată. Și nu, băiete, nu se sapă în niciun caz ca o piscină. Mai întâi cu lopețile se ia stratul de sus, gazonul. Apoi acesta se dă la o parte, suprafața se netezește și se scoate al doilea strat. Și așa de câteva ori. Uneori trebuie să

sapi nu numai cu lopata, ci și cu cuțitul. Alteori și cu un scalpel chirurgical. Îți imaginezi ce muncă e asta?

— Pfui, ce plictiseală! căscă tare Kristina Doroșevici, căreia tocurile la modă îi intrau pe jumătate în terenul nisipos. E mai rău decât să sapi cartofii la țară.

— Kristina! o certă Klara Borisovna. Termină!

Clasa se înghesuse pe marginea gropii, aflată în mijlocul unui câmp întins de buruieni. În spatele elevilor, la vreo sută de metri, se zăreau, la lizieră, corturile pestrițe ale arheologilor. Era vremea prânzului, așa că elevii nu văzuseră pe niciunul dintre ei, afară de bărbos: voluntarii se odihneau.

— Copii, vă plac misterele? întrebă ghidul lor, zâmbind în treacă la replica Kristinei.

Clasa răspunse afirmativ, într-un cor cam dezacordat.

— Bun, ia gândiți-vă! Când faceți săpături arheologice, vă aflați în pragul unui mister, continuă arheologul. Misterul acesta s-a păstrat mult timp sub un strat gros de pământ, multe sute de ani, și voi îl eliberați, centimetru cu centimetru. Ca și cum, cu o mașină a timpului, călătoriți în trecut...

— Ar fi mai bine să călătorim în viitor! nu se putu abține Oleg. Ce-i așa de interesant în trecut? Acolo sunt numai cioburi și oase.

Și dădu din cap spre groapă.

Colegii lui se grăbiră să chicotească. Bărbosul îi cuprinse cu privirea și spuse cu glas serios:

— Cine nu e interesat de trecut nu are viitor.

Afirmația aceasta stârni în rândul adolescenților un nou val de concluzii. Klara Borisovna se străduia zadarnic să-i oprească ba pe unul, ba pe altul...

Numai trei elevi, care stăteau mai în spate, nu se implicaseră în discuția aceasta însuflețită cu arheologul. Gleb se ținea la o parte, demonstrând parcă prin toată postura lui că puțin îi pasă de ce se întâmplă. Lena asculta și privea interesată, dar nu se băga în discuție, iar Iurasik era oricum pierdut pe undeva. Mușca apatic dintr-o bucată de plăcintă, privind tâmp înainte. Când luă și ultima înghițitură, scotoci din nou în rucsac. Întâlnind privirea flămândă a Lenei, scoase o plăcintă rumenă și i-o întinse:

— Vrei? Ia, am mai multe!

Lena ezită o clipă, dar apoi scutură ferm din cap. Iurasik se întoarse spre Gleb:

— Tu vrei? Sunt făcute de bunica.

— Știi ce, burtosule? Ar fi bine să înfuleci mai puțină plăcintă de-a bunicii, răspunse cu răutate Gleb. O să stăm toată ziua pe același scaun cu tine. Dacă te umfli așa de tare, eu o să sparg geamul, iar Lena o să zboare pe interval.

Iurasik se trase tăcut într-o parte și continuă să mănânce.

— Gleb! se enervă Lena. Nu ți-a spus nimeni că e urât să râzi de defectele fizice de care omul nu e vinovat?

— Ce vorbești aiurea? îi răspunse Gleb furios. Uite, tu, da, ești lungă ca un par, asta nu-i vina ta. Dar burta lui Karas se trage de la plăcintele bunicii. Așa că ține-ți gura și nu te băga unde nu-ți fierbe oala!

— Ești un sălbatic, Gleb. Locul tău nu e printre oameni!

— Dar unde vezi tu oameni aici?

Lena tăcu jignită și se trase mai departe de el. Între timp, arheologul bărbos le dăduse voie copiilor să coboare în groapă, și ei săreau unul câte unul înăuntru. Sus rămaseră numai Kristina

și vreo două frumuseți pe tocuri. Pășind cu grijă pe pământul cafeniu, ceilalți se apropiară grămadă de un fragment dintr-un zid de piatră ce ieșea vreun metru din pământ. Pe suprafața lui aspră, cenușie se vedeau niște semne necunoscute, care semănau cu niște desene stângace de copil. Grișa Semak se pregăti să-l încalece și ridicase deja piciorul, când arheologul îl apucă de ceafă. Zidul avea probabil trei mii de ani vechime, le spuse el, și față de o asemenea vârstă trebuie să te porți cu respect.

— Imaginați-vă că acest fragment de zid a făcut cândva parte dintr-un templu vechi, dintr-un palat sau o piramidă. Poate că aici a fost piața orașului. Viața clocotea, mișunau oameni, se auzeau râsete... Foarte, foarte demult, o mână omenească a săpat în piatră această inscripție. Nu vi se pare fascinant? Asemenea descoperiri sunt ca un portal spre o altă lume.

— De ce ar fi fascinante desenele stupide ale unui neanderthalian neghiob? întrebă cu voce tare Jenia Muhin.

— Mayașii au fost foarte inteligenți, spuse Iurasik cu jumătate de voce, dar toți îl auziră și se întoarseră spre el. De exemplu, au creat un calendar solar, iar mișcarea lui Venus au calculat-o cu o eroare de numai paisprezece secunde pe an! Și asta fără aparatele și tehnologiile moderne.

— De unde știi tu, purceluș? îl întrebă ironic Dima Ovcearenko.

— Bunicul meu... a fost profesor universitar de arheologie, spuse Iurasik plecând capul. Studia civilizațiile vechi.

— Și asta chiar e făcut de mayași? întrebă interesată Lena, arătând spre zid. Cei care au prezis sfârșitul lumii?

— Deocamdată nu știm, răspunse cinstit arheologul. Dar există o anumită asemănare.

— Mayașii n-au prezis sfârșitul lumii, spuse din nou Iurasik.
— Cum nu l-au prezis? Atunci noi ce-am așteptat astă-iarnă³? se indignă Oleg.

— Vadik l-a așteptat cel mai mult, hohoti Grișa. A săpat un tunel pe sub casă, a pus acolo lapte condensat la păstrare. S-a pregătit.

— Bunicul mi-a explicat că, de fapt, calendarul maya e împărțit în cicluri și că data aia însemna pur și simplu sfârșitul unui ciclu și începutul altuia, lămuri Iurasik.

— Sunt niște pietre obișnuite, nimic deosebit, pufni Gleb de alături. Și eu aș fi putut să desenez semne de-astea.

Se aplecă și zgârie cu unghia unul dintre simboluri.

— Nu sunt desenate, ci săpate, spuse din nou Iurasik. Sculptorii antici scrijeleau hieroglifile cu niște dălți tari de piatră.

— Ia mai potolește-te, Karas! îl întrerupse Gleb. Ne-ai înnebunit deja cu lecțiile tale. Desenat, sculptat... Uite, cu asta pot să scrijelesc și eu ce vreau, ai înțeles?

Scoase din buzunar cheia de acasă și-și arătă demonstrativ brelocul metalic în formă de tanc.

— Tu nu vrei să ieși din copilărie? Te joci de-a războiul? îl înțepă Lena.

— Lena, tu ești pe dinafară, nu? Țsta e Tiger din *World of Tanks*!

— Ce?

Gleb dădu din mână și se întoarse.

— Tancul se numește Tiger și e din jocul pe calculator *World of Tanks*, îi explică Iurasik Lenei.

³ E vorba de data de 21 decembrie 2012, care, conform unor interpretări ale calendarului maya, ar fi însemnat încheierea unui ciclu mitico-istoric printr-o catastrofă. (N. red.)

— Exact cum ziceam: a rămas încremenit în copilărie, zise Lena.

Între timp, Klara Borisovna îi chemase pe toți la autobuz, și elevii o luară la fugă, întrecându-se către marginea cea mai scundă a gropii, pe unde era mai comod să urce înapoi. Șoferul și arheologul ieșiră primii și le traseră pe rând pe fetele care nu puteau ridica piciorul din cauza fustelor scurte și strânte. Băieții urcaseră singuri și, de sus, comentau procesul. Lena și Iurasik rămăseseră ultimii, iar Gleb, privind hoțeste în urmă, se aplecă asupra zidului vechi. Lena se întoarse din mers și strigă pe neașteptate:

— Ce faci?! Gleb, nu ești normal?!

Fără s-o ia în seamă, el se lăsă pe vine. Lena se repezi brusc înapoi. Iurasik se opri, fără să înțeleagă furia Lenei. Se apropie și el și înlemni alături de Lena, care privea năucită.

Pe fragmentul de zid, lângă ultima hieroglifă, se lăfăia o inscripție colțuroasă: „23.05.2013“. Cu marginea ascuțită a brelocului, Gleb tocmai zgâria sârguincios și ultima cifră.

— Poftim, spuse el ridicându-se și ștergându-și genunchii, acum și eu sunt sculptor! Le-am lăsat un mesaj urmașilor.

Iurasik și Lena se uitară unul la altul neputincioși.

— Ce-ați rămas așa? Doar n-am mâzgălit un tablou de muzeu! pufni Gleb. *Relax*, e numai o piatră! Dacă a putut s-o zgârie un indian vechi, de ce n-aș zgâria-o și eu?

— Asta e... e... se cutremură Iurasik și tăcu, negăsindu-și cuvintele.

— E o punte între vremuri, glumi mai departe Gleb. Uite, vechile hieroglife și data de azi stau una lângă alta – e un pod între cele două lumi.

— Ești un barbar! exclamă Lena.

— Iura, Gleb, Lena! Repede în autobuz! răzbătu până la ei strigătul puternic al Klarei Borisovna.

— Hei, Karas! spuse Gleb și-și băgă cheile în buzunar. Ne luăm la întrecere până la autobuz? Cine ajunge ultimul e un prost.

O zbughi din loc și sări iute afară din groapă. Petrecându-l cu privirea, Iurasik și Lena urcară și ei și se îndreptară spre autobuz.

Gleb

Pelmenii⁴ ieșiră la suprafață, se umflară și nu mai încăpeau în oală. Ar fi trebuit puși în altceva, dar cealaltă oală stătea de peste o săptămână cu un rest de borș în ea, iar alt vas potrivit nu se găsea în apartamentul acesta închiriat. Gleb scuipă de necaz: degeaba turnase deodată toată punga de pelmeni! Dar după excursie i se făcuse foame. Iar tata urmează să vină de la serviciu. O să mănânce amândoi, pe urmă poate o să meargă la un film. Trebuie să iasă și ei undeva împreună! Măcar o dată în cele două luni de când s-au mutat aici...

Tatăl apărură abia pe la opt seara. Auzind zgomotul ușii care se deschidea, Gleb sări bucuros pe hol.

— Să trăiți, tovarășe căpitan! răcni el luându-i cascheta din creștet, punându-și-o pe cap și salutând militărește.

⁴ Colțunași cu carne de vită. (N. trad.)

Tatăl zâmbi, îi dădu un bobârnac peste nas și se duse la baie să se spele pe mâini. Gleb se ținu după el.

— Am făcut deja pelmeni, acum o oră! Nu i-am mâncat, te-am așteptat, dar tu tot nu veneai. Măcar să fi sunat. Știi, azi am fost la un șantier arheologic, șeful de acolo ne-a vorbit despre civilizația maya. Închipuie-ți, n-au prevăzut niciun sfârșit al lumii! Tati, mergem azi la un film?

Tatăl îl ciufuli gânditor, ieși din baie și începu să se schimbe în haine civile. Gleb avu o bănuială că nu-i a bună:

— Tati, de ce te schimbi? Hai să mâncăm!

— Nu, spuse tatăl trezit din gânduri, nu rămân la masă. Mănâncă singur!

— Tată! exclamă indignat Gleb. Iar trebuie să stau singur? Și ieri am stat singur, și alaltăieri, și acum o săptămână! Ba lucrezi, ba ești de serviciu, ba pur și simplu pleci seara!

— Ia nu mai țipa! se încruntă tatăl. Doar nu ești copil mic, să am grijă de tine! La treisprezece ani poți deja să stai singur.

— Și ce să fac eu în locul ăsta uitat de lume? nu se potolea Gleb. Televizorul e la reparat, calculator nu am, tableta nu mi-o dai. Puzzle-ul l-am făcut deja.

— Du-te și plimbă-te cu prietenii! propuse tata, privindu-se în oglinda mare din antreu.

— De unde să am prieteni, dacă ne mutăm tot timpul? izbucni Gleb. Vin în clasă la mijlocul anului și nimeni nu mă bagă în seamă!

— Gleb, n-am de gând să discut asta a o suta oară! În vocea tatălui apăruse o notă metalică. Sunt militar, mi s-a dat ordin, am plecat. Iar tu, pentru că ești minor, trebuie să vii după mine. Șefilor puțin le pasă dacă fiul căpitanului Elizarov își poate găsi

prieteni în noul loc sau nu. Și eu sunt mereu printre oameni străini. Obișnuiește-te cu situația, fă cunoștință cu cei de vârsta ta!

— Păi, de ce? De ce să mă obișnuiesc, dacă peste o lună plecăm iar? spuse trist Gleb.

Tatăl nu-i răspunse. Își netezi cu mâinile părul scurt, luă un flacon de apă de toaletă și se stropi de vreo două ori pe gât. Gleb se uita posac la el, cu mâinile încrucișate pe piept.

— Bun, asta-i tot, am plecat. Mă întorc târziu. Stingerea e la unsprezece⁵. Întrebări?

Fără să mai aștepte răspuns, tatăl deschise ușa de la intrare.

— Mai bine dă-mă la casa de copii! strigă în urma lui Gleb. Ori aici, ori acolo, tot nu am familie.

Tatăl se opri în prag și, când se întoarse, ochii lui erau reci și tăioși. Se aplecă spre fiul lui și, cu o mânie prost mascată, spuse:

— Și nu știi cine e de vină pentru asta? Cine a distrus totul?

Apoi scoase pieptul în față și ieși din apartament. Gleb trânti ușa atât de tare, că vui toată scara. Apoi se întoarse în sufragerie și răsturnă cu piciorul masa pe care se afla un puzzle mare. Bucățelele pestrițe de carton se risipiră pe jos ca niște confetti multicolore.

Iurasik

Bunicul zâmbea larg și deschis. Iurasik privea, pe ecranul monitorului, această față dureros de dragă, și nu-și putea

⁵ În numeroase regiuni din Rusia, între orele 23 și 6, persoanele care nu au împlinit 16 ani nu au voie să iasă neînsoțite pe stradă. Respectarea acestei reglementări este verificată de patrulare de poliție. (N. red.)

lua ochii de la ea. Cum se putea obișnui cu gândul că n-o să mai audă dimineța zumzetul aparatului electric de ras, că n-o să mai răzbată prin somn, până la el, aroma cafelei proaspăt făcute?

Ce-o să facă el fără șezătorile lor de seară, când bunicul se întorcea acasă după încă o expediție lungă, cu un rucsac urias, și-i povestea până în zori despre țări îndepărtate și civilizații străvechi? Ce-o să facă fără turneele amicale de șah, fără jocurile vesele, fără mersul la mare și dormitul în cort, pe plaje sălbatice?...

— Iurasik! îl strigă bunica, aruncând o privire în camera lui. Au venit mami și tati. Hai să mâncăm!

— Nu, bunico, răspunse el închizând repede tabul cu fotografia. Mănânc la mine în cameră. Adu-mi, te rog, aici!

Bunica se apropie de el și se uită pe ecran. O pagină albă în Word, cu un text mic.

— Scriu referatul la geografie pentru mâine, îi explică Iurasik fără să fie nevoie.

Bunica oftă:

— Știu eu ce referat scrii. Iar te-ai uitat la fotografia. De ce te tot chinui așa?

— Bunicul a murit din cauza mea, șopti Iurasik, abia auzit.

— Ce spui? exclamă bunica, luată prin surprindere. Ce-ți trece prin minte?

— Dac-aș fi fost acasă în clipa aia, l-aș fi ajutat! Aș fi chemat salvarea și l-ar fi salvat! Dar eu nu eram, pentru că m-am dus la turneul ăla tâmpit!

— Iura! Încetează! De unde puteai să știi?

— Trebuia să plec pe 6, dar turneul a fost devansat și am plecat mai devreme... Bunico! Bunicul a murit singur în apartament, iar eu în timpul ăsta jucam șah!

— Nici eu nu eram acasă. Nici tata, nici mama. Deci toți suntem vinovați că în timpul ăsta eram la țară. De ce-ți asumi tu vina? Dacă am ști ce și când se întâmplă...

— N-o să mai joc șah, spuse încet Iurasik.

— N-o să mai joci șah, n-o să mai mănânci cu noi. Și ce n-o să mai faci? îl întrebă bunica, mângâindu-i părul aspru. Mai bine închide calculatorul, prostuțule!... Du-te în parc, la un film cu prietenii...

— N-am prieteni, știi foarte bine, răspunse Iurasik.

— Păi, fă-ți! Nu se poate să stai tot timpul singur.

— Nimeni nu vrea să fie prieten cu mine. Sunt gras.

— Iura! În primul rând, nu ești gras, ci plinuț. În al doilea rând, și eu sunt plinuță, și tatăl tău e plinuț. Dar eu am multe prietene, iar taică-tău e sufletul petrecerilor. Așa că nu e vorba de siluetă, ci de caracter. Poate tu ești cel care îi evită pe colegi.

— Bunico! Chiar le dau să copieze de la mine, le șoptesc la lecții. Copiază, dar nu vor să se împrietenească. Și mă poreclesc în toate felurile. Mai avem o fată în clasă, foarte înaltă, aia dintr-o familie cu mulți copii, al cărei tată e la închisoare. Nici cu ea nu vrea nimeni să se împrietenească. Colegii o necăjesc tot timpul.

Bunica oftă, îl mângâie pe cap și ieși din cameră.

— Nu înțelegi... șopti Iurasik când se închise ușa în urma ei. Bunicul mereu mă înțelegea.

Și deschise din nou fotografia pe tot ecranul.

Lena

În apartament mirosea a ceva suspect. De parcă arsesse ceva, dar apucaseră să aerisească. Lena lăsă lângă prag căldarea cu cârpa și, împiedicându-se de ea, dădu fuga la bucătărie, strigând neliniștită:

— Hei, piticanii! Ce-a ars aici??

Îi ieși în întâmpinare Vova, frățiorul ei, de șase ani:

— Lena! Te-ai întors! Cum a fost?

Așa o întreba în fiecare seară. De parcă spălatul scărilor din blocul vecin ar fi putut să fie altfel de fiecare dată...

Masa, podeaua și aragazul erau pline de boboțe de zahăr.

— Ce? Ați mâncat tot zahărul? își plesni palmele Lena. De fapt, cum să mâncați un kilogram de zahăr?

— Păi, nu l-am mâncat, recunosc fratele mai mare, Andreika, de unsprezece ani. Pur și simplu l-am vărsat.

— Da, și pe urmă l-am adunat și l-am pus la fiert, ca să nu-l aruncăm, mai spuse Vova, îndepărtându-se de sora lui la o distanță sigură. Doar dacă-l fierbem dispar toți microbii.

— Numai că au uitat de el și s-a ars, încheie Sașa, care mergea în clasa întâi.

Lena se uită la bucătăria mânjită, oftă din greu și se duse în dormitor, la surioara ei cea mică, Aniutka; din cauza vărsatului-de-vânt azi n-o dusesese la grădiniță.

Bolnava țopăia veselă în patul mototolit al mamei. Fețișoara bucuroasă, cu pete verzui, lucea de ceva dulce și lipicios, iar din pumnul mic, strâns tare, curgea pe cearșaf un fel de suc. Peste tot erau coji de banane și mandarine, poleială strălucitoare de

bomboane și coji de alune. Pe cearșaful de plapumă se vedeau pete verzi inoforme.

— Două chifteluțe, sos special, brânză... Asta-mi place!

— Aniutka! Ce-i asta? strigă Lena năucită. Cu două ore în urmă, când plecase să spele scările, acasă era curat și liniște. Andreika! De ce ați scos antisepticul⁶?

— Ca s-o ungem! arată fratele spre Aniuta.

— Nu trebuia s-o ungeți! Am dat-o eu dimineată.

— Păi, a spus că tot o mănâncă și că trebuie s-o ungem din nou!

— E un medicament scump! Bacteriile nu mai au nicio șansă! striga Aniutka.

— Apropo, își aduse aminte Lena. De unde sunt toate acestea? Fructe, alune, bomboane?

— Tu nu ne cumperi nimic, mormăi Sașa bosumflându-se. Iar noi avem nevoie de vitamine. Și de asta... cum îi zice... glucoză.

— Eu le-am zis, se grăbi Andreika să spună. Dar ei oricum au mâncat.

— Am întrebat cine le-a adus! zise Lena cu o voce de gheață. Aniuta, cine ți-a dat mandarine și bomboane?

— Bunica Lipa! spuse surioara. Bunica Lipa mi le-a dat. S-a jucat cu noi toată ziua, cât n-ai fost tu aici. Și pe urmă a mai venit o dată și ne-a adus bunătăți!

— Știam eu! strigă Lena.

Frații dispărură imediat.

⁶ E vorba de așa-numitul „verde de briliant“, o substanță antiseptică folosită în mod curent în Rusia. (N. red.)

— De câte ori v-am spus? Nu suntem cerșetori! N-avem nevoie de pomană! Eu și mama muncim și cumpărăm singure de toate! se dezlănțui Lena. Nu luăm nimic de la oameni străini!

— Bunica Lina nu e o străină! strigă Aniutka. E bunica mea!

— Nu e bunica ta, e o tanti străină! Nu trebuie să-i dați drumul aici! Ai înțeles?

— N-am înțeles, n-am înțeles! E bunica!

Lena o trase în baie s-o spele. Apoi făcu niște macaroane, îi adună pe toți în bucătăria murdară și le dădu să mănânce. Avea să facă pe urmă curățenie.

— Andrei, mâine la ce ore te duci? întrebă ea, uitându-se cum frații loveau cu furculițele în farfurii. N-ai putea să nu te duci deloc, să stai cu Aniutka? Eu am test la engleză, și la geografie am o notă cam mică. N-am cum să nu mă duc.

— Păi ce, ai uitat? exclamă Andrei. Mâine nu facem ore, e sărbătoare.

— Ce sărbătoare?

— „La revedere, școală primară!“

— Ah, chiar că am uitat! Lena își șterse obosită fruntea. Și la ce oră e?

— Ei, asta-i bună! se indignă Andreika. Ți-am spus abia ieri. Începe la zece. Adică nu vii la serbare?

— Cum să vin? Cu cine s-o las pe Aniutka?

— Și mama?

— Mama vine poimâine. Azi încă e la tata, dar mâine ia trenul și vine.

— De ce s-a dus la tata tocmai când termin eu? se supără Andreika.

— S-a dus atunci când a primit drept de vizită, spuse Lena. Mai bine verifică dacă ai o cămașă albă curată. Că o să mergi cu una murdară, ca un purcel.

— Iar eu mi-am rupt pantalonii! Puțin, puțin, spuse și Sașa, cel din clasa întâi. Când am sărit din copac.

— În primul rând, de ce te-ai urcat în el? îl întreabă Lena. Ce pantaloni, cei de școală?

— Iar pe noi educatoarea ne-a întrebat dacă sunt părinți care să poată desena frumos un afiș mare pentru mâine. Și eu am ridicat mâna! spuse entuziasmat Vova. Am primit o foaie mare de hârtie și culori. Super! Acum trebuie să desenăm ceva.

— În sirop de banană! strigă Aniutka, răsturnând pe masă borcanul cu sirop și desenând cu degetul în balta de lichid.

Lena își lăsa mâinile în jos a nepuțință. Era clar că azi nu va apuca să doarmă.